

УДК 347.6
ББК 67.9 (4УКР)304.9
Д 99

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Львівського національного університету імені І. Я. Франка
(протокол № 36/12 від 24 грудня 2014 року)*

Дякович М. М. Охорона і захист сімейних прав та інтересів нотаріусом: Монографія / М. М. Дякович. – К.: Істина, 2014. – 520 с.

ISBN 978-966-138-012-6

Монографія присвячена вдосконаленню механізму охорони і захисту сімейних прав та інтересів нотаріусом. Автором особлива увага приділяється позасудовим формам врегулювання сімейних правовідносин та здійснена спроба вивести формулу ефективності інституту нотаріату поряд з судовими процедурами в сфері охорони і захисту сімейних прав та інтересів, а також адаптувати його результати у сімейне законодавство та практичну діяльність нотаріусів України.

Монографічне дослідження має комплексний характер, вирішує важливі теоретичні та практичні проблеми.

Монографія розрахована на науковців, викладачів, практикуючих нотаріусів, студентів, аспірантів. Матеріали наукового дослідження та сформульовані у ньому висновки матимуть важливе значення для нормотворчої діяльності у сфері удосконалення цивільного, сімейного і спеціального законодавства про нотаріат та для правозастосовної практики.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

МАЙДАНИК Роман Андрійович – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент АПРн України, завідувач кафедри цивільного права Київського національного університету імені Тараса Шевченка

СТЕФАНЧУК Руслан Олексійович – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент АПРн України, завідувач кафедри представництва інтересів громадян і держави в суді Національної академії прокуратури України

ВАСИЛЬЄВА Валентина Антонівна – доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, завідувач кафедри цивільного права Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

УДК 347.6
ББК 67.9 (4УКР)304.9

ISBN 978-966-138-012-6

© Дякович М. М., 2014
© Видавництво «Істина», 2014

ЗМІСТ

ВСТУП	5
Розділ 1. ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ОХОРОНИ І ЗАХИСТУ СІМЕЙНИХ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ	
1.1. Поняття, форми здійснення охорони і захисту сімейних прав та інтересів у нотаріальній діяльності	8
1.2. Сімейні права та інтереси як об'єкт правової охорони і захисту нотаріусом	58
1.3. Місце нотаріального акта в механізмі охорони і захисту сімейних прав та інтересів	87
Розділ 2. СПОСОБИ ОХОРОНИ І ЗАХИСТУ СІМЕЙНИХ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ НОТАРІУСОМ	
2.1. Відновлення порушеного права добровільним виконанням невиконаного обов'язку	108
2.2. Визнання права і встановлення правовідношення як засіб захисту в нотаріальному провадженні	123
2.3. Зміна правовідношення як спосіб захисту прав та інтересів	134
2.4. Припинення правовідношення та його анулювання	146
Розділ 3. ОХОРОНА І ЗАХИСТ НОТАРІУСОМ МАЙНОВИХ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ ПОДРУЖЖЯ	
3.1. Посвідчення правочинів, що стосуються правового режиму майна подружжя	164
3.2. Охорона і захист прав та інтересів подружжя у шлюбному договорі	215

3.3. Охоронні функції нотаріуса при вчиненні правочинів щодо взаємного утримання подружжя	250
Розділ 4. ОСОБЛИВОСТІ ОХОРОНИ І ЗАХИСТУ НОТАРІУСОМ МАЙНОВИХ І ОСОБИСТИХ НЕМАЙНОВИХ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ БАТЬКІВ, ДІТЕЙ, ІНШИХ ЧЛЕНІВ СІМ'Ї ТА РОДИЧІВ	
4.1. Посвідчення правочинів щодо управління майном дітей та здійснення батьківських прав при відчуженні майна, а також по вихованню та утриманню дітей	274
4.2. Нотаріальна охорона і захист прав та інтересів дітей при визначенні походження дитини	321
4.3. Правові форми охорони і захисту нотаріусом майнових і особистих немайнових прав та інтересів інших членів сім'ї та родичів	338
Розділ 5. ОХОРОНА І ЗАХИСТ НОТАРІУСОМ МАЙНОВИХ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ ПОДРУЖЖЯ, ДІТЕЙ, ІНШИХ ЧЛЕНІВ СІМ'Ї ТА РОДИЧІВ У ВІДНОСИНАХ СПАДКУВАННЯ	
5.1. Особливості нотаріальної охорони і захисту у спадкових правовідносинах	358
5.2. Охорона і захист прав та інтересів подружжя і дітей у відносинах спадкування	387
5.3. Охорона і захист прав та інтересів інших членів сім'ї та родичів при здійсненні спадкування	430
ВИСНОВКИ	450
ДОДАТКИ	468
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	481

ВСТУП

Монографія є комплексним і системним дослідженням теоретичних та практичних проблем в сфері охорони і захисту сімейних прав та інтересів нотаріусом.

Охорона прав та законних інтересів особи є одним із основних завдань правової, соціальної держави. Забезпечення законності, прав та свобод громадян належить до функцій правоохоронних та державних органів. Серед них важливе місце займає нотаріат. Роль нотаріату в реалізації охорони і захисту майнових, сімейних, спадкових прав посилюється в умовах існування різних форм власності, багатоукладності економіки, розширення кола учасників цивільного обороту.

У сучасних умовах у діяльності нотаріальних органів має місце тенденція, спрямована на охорону прав та законних інтересів учасників правовідносин. Нотаріальні дії повинні забезпечувати захист і охорону прав та законних інтересів фізичних та юридичних осіб, пов'язаних з їх діяльністю, стосуються їх майнових прав та гарантують подальшу реалізацію цих прав. Це є актуальним і для охорони сімейних прав та інтересів.

Крім цього, ми можемо спостерігати кардинальні зміни у нотаріальній діяльності, пов'язані з нагальними потребами суспільства, забезпеченням взаємодії суб'єктів сімейних відносин і державних органів у сфері регулювання та охорони майнових і особистих немайнових прав. Наслідок конкретної нотаріальної дії – юридичний акт, який є підставою виникнення, зміни або припинення прав та обов'язків у сімейній сфері.

В основу дослідження покладено з'ясування змісту повноважень та можливостей нотаріату у сфері охорони і